Münafıklık Hasletleri

MÜNAFIKLIK HASLETLERİ
Allâme-i Rabbânî
Şeyh Abdurrahmân es-Sa'dî
Münafıklık Hasletleri
Abdullah b. Amr radıyallahu anhumâ şöyle dediği rivâyet edilmiştir: Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:
'Dört şey vardır ki, bunlar kimde bulunursa, o kimse katıksız münafıktır. Kimde bunlardan bir parça bulunursa, onu bırakıncaya kadar kendisinde münafıklıktan bir haslet var demektir. Bunlar: Kendisine bir şey emanet edildiğinde hıyânet etmek, konuşurken yalan söylemek, söz verdiğinde sözünü tutmamak, münakaşa ve kavga anında haddi aşmaktır.' Muttefekun aleyh [Buhârî, Îmân (34), Cizye (2178); Müslim, Îmân (58); Tirmizî, Îmân (2632); Nesâî, Îmân (5020); Ebû Dâvûd, Sunen (4688); Ahmed, Müsned (6729).]

Açıklama
Nifâk, kötülüğün temelidir. O, hayır izhâr edip şerri gizlemektir. Bu tanımın içine, sahibinin İslâm'ı izhâr edip küfrü gizlediği i'tikâdî, büyük nifâk da girer. Bu tür nifâk, insanı tamamen dînden çıkarır ve sahibi cehennemin en alt kısmındadır. Allah bu münafıkları, küfür, îmânsızlık, dîn ve ehli ile alay etmek, İslâm dînine düşmanlıkta ortak davranmak, dîn düşmanlarına tam bir eğilim göstermek gibi tamamı şer olan sıfatlarla nitelemiştir. Bu tür münafıklar, her zaman ve özellikle maddeciliğin/materyalizmin, inkârcılığın ve ibahiyyenin baskın geldiği zamanımızda mevcuttur.
Burada kastedilen: Münafıklığın ikinci türüdür ki hadiste belirtilen nifâk budur. Bu, amelî nifâktır. –tamamen dînden çıkarmasa bile– bu, küfrün giriş yoludur. Bu dört özelliğe sahip olan kimse, kendinde şerri ve münafıklıkların bütün niteliklerini toplamıştır. Çünkü doğruluk, emaneti yerine getirmek, sözünde durmak ve insanların hakları konusunda duyarlı davranmak, hayrı toplayan ve mü'minlere özgü olan niteliklerdendir. Bunlardan birisi olmazsa, İslâm ve îmânın farzlarından biri yıkılmış olur. Bunların hepsi olmazsa nasıl olur acaba?
Hadisteki yalan, hem Allah hakkında hem de: 'Kim benim adıma yalan söylerse cehennemdeki yerine hazırlansın' diyen Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem hakkında yalan konuşmayı içine almaktadır: 'Allah'a karşı yalan uydurandan daha zalim kim olabilir?' [61/Saf, 7]
Kişinin haber verdiği genel ve kısmî olaylar hakkında yalan konuşması da bu kapsamdadır. Bu âdete mubtela olan kimse, en belirgin niteliklerinde münafıklara ortak olmuştur. Münafıkların en belirgin sıfatları olan bu nitelikleri hakkında, Nebî sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurmuştur:
«يَّتَحَبِذْكَلْا ىَّرَحَتَيَوَاإِبِذْكَيْلُجُّرلا ُلاَزَيَ اَمَوِرانلا ىَلَإِيذْهَيَ رَوُجُفلا ىَلَإِيذْهَيَ بَبِذْكَلْا َّنإِفَ بَبِذْكَلْاَو ْمُكَّاَيإِ
بًَّباَذْكِ لِّلا َدْنِعَ بَتْكُي»
'Yalandan sakının. Çünkü yalan günahkârlığa götürür. Günahkârlık da ateşe götürür. Kişi yalan söyleye söyleye, Allah katında yalancı olarak yazılır.' [Buhârî, Edeb (6094); Müslim, el-Birr ve's-Sıla (2606); Tirmizî, el-Birr ve's-Sıla (1971); Ebû Dâvûd, Edeb (4989); İbn Mâce, Mukaddime (46); Ahmed, Müsned (3631, 3719 ve 3835).]
Mallar, haklar ve sırlar konusunda güvenilerek, bunlar kendisine emanet edilen kimse hıyanet ederse, emanetini yerine getirmemiş olur. Nerdedir böylesinin îmânı? Neresidir Müslümanlığının hakikati? Aynı şekilde kendisiyle Allah arasındaki sözleri ve kendisiyle insanlar arasındaki sözleri bozan kimse,

münafıkların kötü bir özelliğine sahiptir. İnsanların malları ve hakları konusunda dikkatli olmayan, onları ele geçirmek için fırsat kollayan, bâtılı ispat etmek veya hakkı kabul etmemek için, bu konularda, asılsız şeylerle münakaşa yapan da aynıdır. Bu özellikler, yeterli derecede îmâna sahip olan bir kimsede asla bir araya gelmez. Çünkü bunlar, kesinlikle îmâna zıttır.

Bil ki, bir kulda iyi özelliklerle, kötü özelliklerin, îmân özellikleriyle, küfür veya münafıklık özelliklerinin bir araya gelebileceği Ehl-i Sünnet ve'l-Cemaat'in temel esaslarındandır. Kişi, bunların gereği olan şeyleri yapıp yapmamasına göre sevap ve cezayı hak eder. Kitâb ve Sünnet'teki birçok nass bu temel esasa delâlet etmektedir. Nassların tümüyle birden amel etmek ve hepsini tasdîk etmek vâcibtir. Nassların (âyet ve hadislerin) bildirdiği üzere, hangi günahı işlerse işlesin –kişinin küfrünü ve îmândan çıkmasını gerektiren bir şey yapmadıkça- îmân ve dînin kişide bekası esastır. Bunu kabul etmeyen Hâricîlerin görüşünden uzak durmamız gerekir. Haricîler, büyük günahlardan birini, kâfirlik veya münafıklık hasletlerinden birini yapan ve taşıyan kimsenin dînden çıktığı ve ebediyyen cehennemlik olduğu görüşündedirler. Bu da, Kitâb, Sünnet ve selefin icmaına göre bâtıl bir görüştür.